

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 25 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i energiloven m.m. (endringer om funksjonelt skille for nettforetak)

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet 30. oktober 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Departementet foreslår endringer i energilovens bestemmelser om funksjonelt skille for nettforetak. Det foreslås at kravene til funksjonelt skille kun skal gjelde for nettforetak som har flere enn 10 000 nettkunder.

Departementet foreslår endringer i kravet om funksjonelt skille slik det fremgår av energiloven § 4-7 som ble vedtatt ved lovendring 27. mai 2016 nr. 18, men som ikke har trådt i kraft.

Som en konsekvens av at kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille reguleres i energiloven §§ 4-6 og 4-7 og tilhørende forskrifter, ser ikke departementet behov for å videreføre bestemmelsen i energiloven § 4-1 nr. 10. Etter departementets vurdering er det ikke behov for en hjemmel til å stille ytterligere vilkår om det samme i omsetningskonsesjonen.

Dette lovforslaget omfatter ikke bestemmelsene om selskapsmessig skille etter energiloven § 4-6, som vil gjelde fra 1. januar 2021, i tråd med lovvedtaket i 2016.

2 Gjeldende rett og forslaget bakgrunn

2.1 Gjeldende rett

Energiloven §§ 4-6 og 4-7 stiller krav om selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomhet og produksjon og omsetning av elektrisk energi. Bestemmelsene gjelder i dag for nettforetak med over 100 000 nettkunder. Ved lovendring 27. mai 2016 nr. 18 ble det vedtatt at integrerte foretak innen 1. januar 2021 plikter å være organisert i samsvar med kravene i §§ 4-6 og 4-7. For det første innebærer dette krav om skille mellom nettvirksomhet og annen virksomhet, ikke bare mellom nettvirksomhet og produksjon eller omsetning av elektrisk energi. For det andre vil kravene gjelde for alle nettforetak i et integrert foretak, uavhengig av antall nettkunder.

De gjeldende kravene gjelder for vertikalt integrert virksomhet som er tillagt systemansvar eller har over 100 000 nettkunder. Begrepet vertikalt integrert virksomhet er definert på følgende måte i energiloven § 1-3 tredje ledd:

«Virksomhet eller en gruppe av virksomheter som utøver produksjon eller omsetning av elektrisk energi i tillegg til overføring, omforming eller fordeling av elektrisk energi (nett-

virksomhet). En gruppe av virksomheter omfattes dersom det foreligger kontroll mellom virksomheter i gruppen.»

Departementet har uttalt følgende om begrepet «nettkunder» i Ot.prp. nr. 61 (2005–2006) side 34 i forbindelse med innføringen av grensen på 100 000 nettkunder:

«Departementet viser for øvrig til at NVE har foreslått å endre kriteriet fra «nettkunder» til «målepunkt» fordi begrepet er mer objektivt og lettere kontrollert. Departementet er i utgangspunktet enig i dette, men legger til grunn at endringen i praksis ikke vil ha noen stor reell betydning, utover i enkelte tilfeller. Departementet vil holde fast ved begrepet «nettkunder» i loven, fordi dette brukes i direktivet og dessuten må oppfattes å være mer forståelig. Departementet vil også vise til at begrepet tilknytninger («connections») er brukt i Kommisjonens fortolkningsnotat. Antall nettkunder eller antall tilknytninger er ikke nødvendigvis sammenfallende med antall målepunkt. I eventuelle tilfeller må det foretas en konkret vurdering i lys av samtlige momenter for å sikre en fortolkning som ligger innenfor direktivets rammer.»

Kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille ble endret ved lov 27. mai 2016 nr. 18, jf. Prop. 35 L (2015–2016) og Innst. 207 L (2015–2016). Lovendringen trer i kraft 1. januar 2021. Gjennom endringen er grensen på 100 000 nettkunder opphevet, og kravet til skille er utvidet til å gjelde mellom nettvirksomhet og annen virksomhet, ikke bare overfor produksjon og omsetning av elektrisk energi. Med annen virksomhet forstås all virksomhet som ikke er nettforetakets egen virksomhet. Fra 1. januar 2021 følger det av energiloven § 4-7 første ledd at personer i ledelsen i et nettforetak ikke kan delta i ledelsen i foretak som driver annen virksomhet i et integrert foretak.

Med virkning fra 1. januar 2021 defineres integrert foretak på følgende måte i energiloven § 1-3 tredje ledd:

«Foretak eller en gruppe av foretak som driver overføring, omforming eller fordeling av elektrisk energi (nettvirksomhet) i tillegg til annen virksomhet. En gruppe av foretak omfattes dersom en fysisk eller juridisk person kan utøve direkte eller indirekte kontroll med foretak i gruppen.»

En kommune er å anse som et eget rettssubjekt, jf. kommuneloven § 2-1. Også der en kommune er majoritetseier i et nettforetak, eller på annen måte har kontroll over det, får definisjonen i § 1-3 tredje ledd anvendelse. Etter ordlyden gjelder kravet til funksjonelt skille mellom det kommunalt eide nettforetaket og annen virksomhet som kommunen driver eller har kontroll over.

Et morselskap eller en kontrollerende eier skal ikke gi instruksjoner til nettforetaket om den daglige driften eller om avgjørelser vedrørende utbygging eller oppgradering av nettet, jf. energiloven § 4-7 annet ledd.

Etter energiloven § 4-1 er det krav om konsekvens for omsetning av elektrisk energi (omsetningskonsesjon). Det følger av § 4-1 annet ledd at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) kan fastsette vilkår blant annet om selskapsmessig og funksjonelt skille i omsetningskonsesjonen, jf. annet ledd nr. 10.

2.2 Forslagets bakgrunn

Stortinget vedtok 16. mars 2018 to anmodninger til regjeringen som gjaldt krav om funksjonelt skille, jf. vedtak nr. 551 og 552 (2017–2018) og Innst. 180 S (2017–2018).

Vedtak nr. 551 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en lovendring som ivaretar de mindre nettselskapene, og der det i kravet om funksjonelt skille legges til grunn at nettselskap med under 30 000 abonnenter gis fritak.»

Vedtak nr. 552 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi nettselskap som drifter flere naturlige monopol i samme selskap, unntak fra kravet om funksjonelt skille.»

Departementet viser til at kravet om funksjonelt skille for nettforetak bidrar til å hindre krysssubsidierting, og skal sikre at nettselskapene opptrer nøytralt. Det legger til rette for en bedre organisering av energiselskapene, som igjen kan gi strukturendringer av driftsmessig betydning og med lavere nettkostnader til fordel for kundene. Kravet om funksjonelt skille supplerer det selskapsmessige skillet, og er et kostnadseffektivt alternativ til det å føre tilsyn og kontroll med vertikalt integrert virksomhet for å ivareta det samme behovet for nøytralitet.

For de enkelte energiselskapene kan kravet til funksjonelt skille isolert sett medføre økte kostna-

der ved at forskjellige personer må utnevnes for å sitte i ledelsen i de ulike delene av energikonsernet. Unntak fra kravet til funksjonelt skille vil gi kostnadsbesparelser for konsern som er omfattet av unntaket. I oppfølgingen av vedtak nr. 551 vektlegger departementet behovet for å sikre et moderne og fleksibelt strømmnett. Etter en samlet vurdering foreslår departementet at energiforetak med inntektsramme (nettselskaper) og som har flere enn 10 000 kunder må gjennomføre funksjonelt skille.

Departementet forstår vedtak nr. 552 slik at det skal gjøres unntak fra kravet til funksjonelt skille der ett eller flere naturlige monopol blir drevet i det *samme* selskapet som driver nettvirksomhet. Departementet var i forkant av høringen kjent med ett tilfelle der virksomhet innenfor vann og avløp, som kan anses som et «naturlig monopol», ligger i et nettforetak med inntektsramme, altså den samme juridiske enheten. Etter hva departementet er kjent med har det aktuelle selskapet færre enn 10 000 nettkunder. Etter departementets vurdering vil derfor vedtak nr. 552 også bli fulgt opp gjennom det foreslåtte unntaket fra funksjonelt skille her i proposisjonen.

Lovforslaget gjelder spørsmålet om hvem som er omfattet av kravene til funksjonelt skille etter energiloven. I medhold av energiloven er det gitt nærmere bestemmelser om innholdet i kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille, jf. forskrift om endring i forskrift om nettregulering og energimarkedet av 30. juni 2020 nr. 1454. Forskriften trer i kraft 1. januar 2021. Det foreslås ingen endringer i denne.

3 Høringen

Olje- og energidepartementet sendte forslag til endring av energiloven § 4-7 på høring 2. april 2020, med høringsfrist 1. juli. Høringsdokumentet ble sendt til følgende institusjoner og organisasjoner:

Departementene

Datatilsynet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Finanstilsynet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Forbrukerklageutvalget
Fylkesmennene
Konkurransetilsynet
Konkurranseskjagenemnda v/klagenemnds-
sektretariatet

Norges forskningsråd
Norges handelshøyskole
Norges vassdrags- og energidirektorat
Regelrådet for næringslivet
Regjeringsadvokatembetet
Statistisk sentralbyrå
Universitetet i Oslo, Senter for europarett
Universitetet i Oslo, Nordisk Institutt for Sjørett

Sametinget

Fylkeskommunene

Enova SF
Nord Pool
Statkraft SF
Statnett SF

Den norske advokatforening
Distriktsenergi
El og IT forbundet
Energi Norge
Energiveteranene
Industri Energi
Kommunenes Sentralforbund
KS Bedrift
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Landssamanslutninga av vasskraftkommunar
Landssammenslutningen av norske vindkraft-
kommuner
NHO
Norsk Industri
Norwea
Samarbeidande Kraftfylke, c/o SFE Energi-
sektariatet
Samfunns- og næringslivsforskning
SINTEF Energiforskning AS
Småkraftforeninga
Virke Hovedorganisasjon

Departementet mottok i alt 40 høringsuttalelser. Høringsuttalelsene er lagt ut på departementets hjemmeside.

Følgende instanser uttalte seg om realiteten i høringsnotatet:

Justis- og beredskapsdepartementet

Konkurransetilsynet
Statistisk sentralbyrå

Troms og Finnmark fylkeskommune
Alta kommune
Drangedal kommune
Hå kommune

Kvænangen kommune
 Lebesby kommune
 Loppa kommune
 Måsøy kommune
 Nordkapp kommune
 Porsanger kommune
 Rauma kommune
 Skjåk kommune
 Stranda kommune
 Sykkylven kommune
 Vinje kommune

Agder Energi AS
 Alta Kraftlag SA
 DistriktsEnergi
 Eidsiva Energi AS
 Glitre Energi Nett AS
 Hydro Energi AS
 Jæren Everk AS
 KS
 Kraftfylka
 Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Nelfo
 Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon
 (NITO)
 NHO
 Samfunnsbedriftene Energi
 Sognekraft AS
 Statkraft AS
 Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Følgende instanser hadde ikke merknader til høringsnotatet:

Forsvarsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Landbruks- og matdepartementet
 Utenriksdepartementet

Norges vassdrags- og energidirektorat

De mottatte høringsinnspillene kan deles i tre hovedkategorier. Noen av høringsinstansene støtter forslaget, herunder den foreslåtte grensen for unntak på 10 000 nettkunder. Andre instanser er enige i at det bør innføres en grense for unntak, men mener at grensen bør settes høyere enn den foreslåtte grensen på 10 000 nettkunder. Den tredje hovedgruppen av høringsinstanser mener at kravet om funksjonelt skille bør gjelde samtlige nettforetak, slik at det ikke gis unntak for noen.

Kun et fåtall har hatt merknader til forslaget om å oppheve energiloven § 4-1 nr. 10. Samtlige av disse er positive til departementets forslag.

Innspillet fra *Justis- og beredskapsdepartementet* gjelder først og fremst forhold av lovteknisk karakter, som følges opp i denne proposisjonen.

4 Departementets forslag

4.1 Departementets høringsforslag

Departementet foreslo for det første å begrense virkeområdet for kravene om funksjonelt skille etter energiloven § 4-7 til nettforetak som har flere enn 10 000 nettkunder. Under denne grensen vil det ikke gjelde noen begrensninger på muligheten til at de samme personene deltar i ledelsen i nettforetaket og i andre foretak i gruppen. Det vil heller ikke være krav om uavhengighet mellom nettforetaket og morselskap eller kontrollerende eier. Departementet foreslo at endringen trer i kraft 1. januar 2021, samtidig som endringene i bestemmelsene om selskapsmessig og funksjonelt skille, jf. lov 27. mai 2016 nr. 18.

Med nettkunder menes både fysiske og juridiske personer, det vil si unike personnumre og organisasjonsnumre registrert som kunder i et nettselskap. Den enkelte kunde er registrert i Elhub. En kunde kan ha flere målepunkt i samme nettselskap. En privatperson kan for eksempel ha hus og hytte i samme nett, og en næringskunde kan ha en organisering der ett selskap er strømkunde på vegne av flere filialer.

Departementet foreslo for det andre å oppheve energiloven § 4-1 annet ledd nr. 10, som etter dagens ordlyd gir hjemmel for at reguleringsmyndigheten kan fastsette vilkår om selskapsmessig og funksjonelt skille i selskapenes omsetningskonsesjon. Denne bestemmelsen vil være uten selvstendig rettslig betydning ut over kravene i §§ 4-6 og 4-7. Etter departementets syn var det ikke behov for å sette ytterligere vilkår om selskapsmessig og funksjonelt skille i den enkelte omsetningskonsesjon.

Departementet viste til at en slik løsning også ville være i tråd med forutsetningene som ligger til grunn for Stortingets behandling av lovendringene for gjennomføring av EUs tredje energimarkedspakke, jf. Innst. 175 L (2017–2018). Det fremgår her at de energipolitiske føringene fastsettes av departementet gjennom lov og forskrift, mens de konkrete beslutningene basert på gjeldende regelverk treffes av RME i det enkelte tilfellet. Hensynet til nettvirksomheten og behovet for klarhet i lovverket tilsier at denne typen krav til organisering av virksomheten i størst mulig grad følger direkte av lov og forskrift.

4.2 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene mener at det bør innføres en størrelsesgrense for hvilke nettforetak som skal omfattes av energilovens krav om funksjonelt skille. Det er imidlertid ulike oppfatninger om hvor denne grensen bør gå.

Hydro Energi AS og *Kraftfylka* viser til at fordelene ved kravet om funksjonelt skille må veies mot de kostnader og andre ulemper dette medfører for nettforetakene. Disse uttaler at det er hensiktsmessig med unntak fra kravet for de minste nettforetakene, men tar ikke stilling til om grensen bør settes til 10 000 eller 30 000 nettkunder.

NHO støtter den foreslåtte grensen på 10 000, mens *Statkraft AS* mener grensen bør være noe lavere. *Statistisk sentralbyrå* er positiv til departementets forslag.

Mange av høringsinstansene mener at størrelsesgrensen bør være høyere enn grensen på 10 000 nettkunder som departementet har foreslått. *Alta Kraftlag SA*, *DistriktsEnergi*, *Hå kommune*, *Jæren Everk AS*, *LO*, *NITO*, *Sognekraft AS* og *Tekna* viser til at tredje elmarkedsdirektiv åpner for at det enkelte medlemsland kan velge å gi unntak fra kravet om funksjonelt skille for nettforetak med færre enn 100 000 kunder, og ser ingen grunn til at den norske energiloven skal gå lenger enn det. *Alta Kraftlag SA*, *DistriktsEnergi*, *NITO* og *Sognekraft* er av den oppfatning at kravet om funksjonelt skille er unødvendig, fordyrende og byråkratiserende. Flere av høringsinstansene, herunder *LO*, gir uttrykk for at den foreslåtte grensen på 10 000 kunder først og fremst er resultatet av et politisk ønske om færre og større nettforetak.

Subsidiært mener *Alta Kraftlag SA*, *DistriktsEnergi*, *NITO* og *Sognekraft* at grensen må settes ved 30 000 nettkunder, og viser i den forbindelse til Stortingets anmodningsvedtak fra 2018. Også *Troms og Finnmark fylkeskommune*, *Samfunnsbedriftene Energi* og *Vinje kommune* mener at grensen må settes ved 30 000 nettkunder, mens *KS* mener at grensen bør gå et sted mellom 30 000 og 50 000 kunder.

Hå kommune ønsker at det fortsatt skal være mulig for kommuner å organisere kommunale nettselskap som kommunale foretak (KF), alternativt at nettselskap som er organisert som KF per 1. januar 2021 etter søknad kan få innvilget dispensasjon for fortsatt organisering som KF.

Alta, *Drangedal*, *Kvænangen*, *Lebesby*, *Loppa*, *Måsøy*, *Nordkapp*, *Porsanger*, *Rauma*, *Skjåk*, *Stranda* og *Sykkylven kommuner* har inngitt like lydende uttalelser der det argumenteres for at

grensen for det funksjonelle skillet må settes til 100 000, subsidiært 30 000 nettkunder. Av flere av høringsuttalelsene fremgår at grensen må settes til 10 000 nettkunder, men ut fra sammenhengen forstår departementet høringsinnspillene dithen at grensen er ment å skulle være 100 000 nettkunder. De 12 kommunene mener at et krav om funksjonelt skille vil hindre effektiv drift, og være byråkratisk, fordyrende og sentraliserende. De mener også at et slikt krav fratrukk lokalsamfunnet muligheten til å organisere og drifte virksomheten på den måten som er best for egne innbyggere og strømkunder, og at forslaget derfor er et inngrep i lokal råderett og eiers styringsrett.

Agder Energi AS, *Eidsiva Energi AS*, *Konkurransetilsynet* og *NELFO* mener på den annen side at energilovens krav om funksjonelt skille bør gjelde for alle nettforetak, uavhengig av størrelse. *Agder Energi AS* og *Eidsiva Energi AS* mener det er urimelig at ikke alle nettselskap er underlagt samme regulatoriske krav. Disse viser blant annet til at det enkelte nettselskaps inntektsramme fastsettes delvis basert på en effektivitetsmåling mot andre nettselskaper, og mener dette blir urimelig hvis selskapene ikke er underlagt de samme kravene. *Konkurransetilsynet* mener at integrasjon mellom nettvirksomhet og annen virksomhet kan føre til konkurranseproblemer som følge av manglende nøytralitet og insentiver til kryssubsidiering, og viser til nettforetakenes monopolstilling. Et fritak fra kravet om funksjonelt skille vil etter Konkurransetilsynets syn kunne gi høyere nettleie, blant annet fordi tett kobling mellom nettforetaket og annen virksomhet i et integrert energikonsern kan være til hinder for at det gjennomføres kostnadseffektive sammenslåinger som kan gi lavere nettleie. Konkurransetilsynet uttaler at krav om funksjonelt skille må gjelde for alle nettforetak, subsidiært at grensen for fritak settes så lavt at kun et fåtall av foretakene får fritak. *NELFO* mener at krav om funksjonelt skille er nødvendig for å redusere risikoen for konkurransehemmende adferd, og mener at det også bør vurderes innført krav om eiermessig skille.

Kun *Alta Kraftlag SA*, *Eidsiva Energi AS* og *DistriktsEnergi* har gitt høringsinnspill til forslaget om å oppheve energiloven § 4-1 nr. 10. Alle tre støtter departementets forslag.

4.3 Departementets vurdering

Departementet merker seg at mange av høringsinstansene mener at grensen for unntak bør settes høyere enn den foreslåtte grensen på 10 000 nettkunder, slik at flere nettforetak fritas

fra kravet om funksjonelt skille. Flere av høringsinstansene fremhever at kravet påfører selskapene økte kostnader og andre ulemper.

Departementet viser til at kravet om funksjonelt skille er et virkemiddel som skal bidra til at nettforetakene opptrer nøytralt. Dette er en forutsetning for like markedsvilkår, som igjen bidrar til et velfungerende kraftmarked og effektiv konkurranse. Risikoen for at det enkelte selskap påføres urimelige kostnader reduseres gjennom et fritak for nettforetakene med færre nettkunder. Departementet foreslår derfor at grensen for fritak settes ved 10 000 nettkunder.

Til støtte for det ikke skal innføres noe unntak, viser andre høringsinstanser til at samtlige nettforetak bør være underlagt like regulatoriske krav. Blant annet tar Konkurransetilsynet opp risikoen for at fritak fra kravet om funksjonelt skille kan føre til konkurranseproblemer som følge av manglende nøytralitet. Til dette viser departementet til at samtlige nettforetak, uavhengig av størrelse, fremdeles vil være underlagt kravet om selskapsmessig skille. Dette reduserer risikoen for at et unntak fra kravet om funksjonelt skille virker negativt inn på selskapenes nøytralitet.

Departementet er oppmerksom på risikoen for at en størrelsesgrense kan gi insentiver til strategiske tilpasninger, men foreslår likevel at det innføres et unntak for selskapene med færre nettkunder ut fra hensyn som også ligger bak anmodningen fra Stortinget. Departementet opprettholder derfor forslaget i tråd med høringen.

Når det gjelder innspillet fra *NELFO* om å innføre eiermessig skille mellom nettforetak og annen virksomhet, viser departementet til at dette vil gå atskillig lenger enn hva som ble vedtatt i lovendringen i 2016, og dette foreslås ikke.

Justis- og beredskapsdepartementet har bedt om at det vurderes inntatt en definisjon av begrepene «nettkunder» og «nettforetak» i energiloven. Departementet viser til presiseringen av hva som menes med «nettkunder», jf. punkt 4.1 over og merknadene til endringene i § 4-7 i punkt 6 under. Begrepet «foretak» er definert i forarbeidene til lovendringen i 2016, jf. Prop. 35 L (2015–2016).

I tråd med vurderingen i høringsnotatet anser ikke departementet energiloven § 4-1 nr. 10 for å ha selvstendig betydning utover det som vil følge av §§ 4-6 og 4-7. Bestemmelsene suppleres dessuten av utfyllende forskriftsbestemmelser, jf. forskrift av 30. juni 2020, i kraft fra 1. januar 2021. Bestemmelsen i energiloven § 4-1 nr. 10 foreslås opphevet.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene medfører at kravet om funksjonelt skille begrenses til integrerte foretak der nettforetaket har flere enn 10 000 nettkunder. Ved starten av 2020 var det om lag 113 nettselskaper med inntektsramme, hvorav 73 selskaper har færre enn 10 000 nettkunder. Disse selskapene vil som følge av de foreslåtte endringene ikke bli underlagt krav om gjennomføring av funksjonelt skille.

Samtlige nettselskaper er underlagt lov- og forskriftsbestemte krav om nøytral opptreden overfor strømkunder, kraftprodusenter, kraftleverandører og andre tjenesteleverandører. Nøytral opptreden er en forutsetning for like markedsvilkår, som igjen bidrar til et velfungerende kraftmarked og effektiv konkurranse. Kravet om funksjonelt skille er, sammen med krav om selskapsmessig skille, virkemidler for å legge til rette for etterlevelse av gjeldende krav om nøytralitet. Et lovbestemt krav om funksjonelt skille kan bidra til en regulering med mindre tilsynsbehov, og dermed reduserte kostnader for samfunnet. Et unntak fra kravet for de mindre selskapene kan redusere denne potensielle nyttevirkningen.

Begrensninger i morselskapets rett til å instruere nettselskapet i daglig drift eller ved beslutninger som gjelder utbygging av nettet, skal sikre at beslutninger om nettdrift ikke påvirkes av interessene til andre foretak i konsernet. Dette bidrar til å understøtte nettselskapets plikt til likebehandling av norske strømkunder samt andre profesjonelle aktører som kraftprodusenter, kraftleverandører og andre tjenesteleverandører. Unntaket kan føre til mindre klare skillelinjer mellom nettvirksomheten og øvrige selskaper i et konsern for de selskapene dette gjelder.

Kraftsystemet er inne i en omfattende endringsprosess. Fremtidens nettselskap vil drive og utvikle digitaliserte kraftnett, og vil ta i bruk nye teknologiske og markedsbaserte løsninger for å levere sikre og stabile netjtjenester til sine kunder til en lavest mulig pris. En nøytral ledelse som bare er knyttet opp til nettvirksomhet kan bidra til at fremtidens nettutfordringer løses mer effektivt.

Samtlige nettselskaper, uavhengig av størrelse, vil være underlagt kravet om selskapsmessig skille. Departementet anser at dette reduserer risikoen for at et unntak fra kravet om funksjonelt skille virker negativt inn på selskapenes nøytralitet.

Det er en risiko for at en størrelsesgrense for funksjonelt skille kan gi insentiver til strategiske

tilpasninger for å holde seg under lovens grense på 10 000 kunder, og fremstå som en barriere mot sammenslåing med annen nettvirksomhet. På den annen side vil denne grensen ikke påvirke insentivene hos selskaper som allerede har over 10 000 nettkunder til sammenslåing med andre nettselskap.

Unntak fra kravet til funksjonelt skille kan gi en kostnadsbesparelse for selskapene som får unntak, ved at de får anledning til å bruke samme personer i ledende stillinger innad i konsernet. Det er krevende å tallfeste om denne mulige kostnadsbesparelsen vil overgå den potensielle effektivitetsgevinsten som følger av å rendyrke nettvirksomheten, blant annet fordi kostnadene og gevinstene vil påvirkes av hvordan energiselskapene velger å organisere seg.

dende § 4-1 annet ledd nr. 10 foreslås derfor opphevet.

Til energiloven § 4-7

Forslaget innebærer endring av lov 27. mai 2016 nr. 18 om endringer i energiloven, som trer i kraft 1. januar 2021. Det foreslås et nytt tredje ledd som fastsetter at virkeområdet for kravene om funksjonelt skille gjelder nettforetak som har flere enn 10 000 nettkunder. Med nettkunder menes fysiske eller juridiske personer registrert som kunde i et nettselskap, det vil si et antall unike personnumre og organisasjonsnumre. Nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt fjerde og femte ledd. Femte ledd er dessuten oppdatert i tråd med endring i lov 25. mai 2018 nr. 21 om endringer i energiloven, som trådte i kraft 1. november 2019.

6 Merknader til lovforslaget

Opphevelse av energiloven § 4-1 annet ledd nr. 10

Kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille vil fremgå av bestemmelser i energiloven med tilhørende forskrifter. Det vil ikke være behov for å stille ytterligere vilkår om selskapsmessig og funksjonelt skille i omsetningskonsesjonen. Gjel-

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i energiloven m.m. (endringer om funksjonelt skille for nettforetak).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i energiloven m.m. (endringer om funksjonelt skille for nettforetak) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i energiloven m.m. (endringer om funksjonelt skille for nettforetak)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m., oppheves § 4-1 annet ledd nr. 10.

II

I lov 27. mai 2016 nr. 18 om endringer i energiloven gjøres følgende endringer:

§ 4-7 skal lyde:

§ 4-7. *(Krav om funksjonelt skille)*

Personer i ledelsen i nettforetak kan ikke delta i ledelsen i foretak som driver annen virksomhet innenfor det integrerte foretaket.

Morselskap eller kontrollerende eier i det integrerte foretaket skal ikke gi instruksjer til nettforetak om den daglige driften eller om avgjørelser vedrørende utbygging eller oppgradering av nettet. Dette er ikke til hinder for overordnet styring med nettforetakets økonomiske rammer.

Kravene i første og annet ledd gjelder ikke for nettforetak med 10 000 eller færre nettkunder.

Departementet kan gi dispensasjon fra hele eller deler av kravet til funksjonelt skille.

Departementet kan gi forskrift om funksjonelt skille.

III

Del I gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Del II trer i kraft straks.